

มโนอุปลักษณ์แสดงอารมณ์หวัง ความใฝ่ฝัน หรือจินตนาการในภาษาไทย Conceptual Metaphors of Hope Aspiration or Imagination in Thai

ณรงกรณ์ รอดทรัพย์¹

Narongkan Rodsap¹

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อวิเคราะห์ถ้อยคำที่เป็นมโนอุปลักษณ์แสดงอารมณ์หวัง ความใฝ่ฝัน หรือจินตนาการในภาษาไทยและวิเคราะห์ระบบมโนทัศน์ของผู้ใช้ภาษาไทยจากมโนอุปลักษณ์ตามแนวทางการศึกษาของทฤษฎีภาษาศาสตร์ปริชาน โดยศึกษาข้อมูลการใช้ภาษาไทยจากข้อมูลทั้งที่ตีพิมพ์และออนไลน์ ผลการวิจัยพบว่าถ้อยคำที่เป็นมโนอุปลักษณ์แสดงอารมณ์หวัง ความใฝ่ฝัน หรือจินตนาการในภาษาไทย มี 12 ประเภท ได้แก่ มโนอุปลักษณ์อาหาร มโนอุปลักษณ์ปรากฏการณ์ธรรมชาติ มโนอุปลักษณ์มนุษย์ มโนอุปลักษณ์สัตว์ มโนอุปลักษณ์พืช มโนอุปลักษณ์ก๊าซ มโนอุปลักษณ์น้ำ มโนอุปลักษณ์ไฟ มโนอุปลักษณ์โรค มโนอุปลักษณ์สี มโนอุปลักษณ์สงคราม และมโนอุปลักษณ์วัตถุ มโนอุปลักษณ์ดังกล่าวนี้ สะท้อนให้เห็นมโนทัศน์อารมณ์หวัง ความใฝ่ฝัน หรือจินตนาการของเจ้าของภาษาไทย 2 ประการ คือ มโนทัศน์ถ้อยคำแบบภวสัมพันธ และมโนทัศน์ถ้อยคำแบบภวณสัมพันธ

คำสำคัญ : มโนอุปลักษณ์, มโนทัศน์อารมณ์หวัง, ความใฝ่ฝัน, จินตนาการ

Abstract

This research aims at analyzing the conceptual metaphors of Hope Aspiration or Imagination in Thai and the conceptual system of Thai people, derived from the usage of Metaphors by Cognitive Linguistics Theory. The both data in this research are from the selected Thai published and on-line documents. The results of this study are as follows: there are 12 kinds of conceptual metaphors of Hope Aspiration or Imagination in Thai language; Food, Natural Phenomenon, Human, Animal, Plant, Gas, Water, Fire, Illness, Color, War and Material metaphors. The conceptual metaphor reflects 2 systems of the hopeful metaphoric concept of Thai native speakers; The conceptual system of ontological correspondences and the conceptual system of epistemic correspondences.

Keywords : Conceptual Metaphor, The Conceptual Systems of Hope, Aspiration, Imagination

¹คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

¹Faculty of Humanities, Naresuan University

บทนำ

การศึกษามโนอุปลักษณ์เป็นการศึกษาอุปลักษณ์ในแง่มูลใหม่ และได้รับความสนใจจากนักภาษาศาสตร์ปัจจุบันเป็นอย่างมาก เลคอฟ และจอห์นสัน (Lakoff, & Johnson, 1980) กล่าวว่า มโนทัศน์หนึ่งสามารถกำหนดอีกมโนทัศน์หนึ่งในถ้อยคำที่เป็นมโนอุปลักษณ์ได้ด้วยการถ้อยความหมาย (Mappings) จากวงความหมายต้นทาง (Source domain) ไปยังวงความหมายปลายทาง (Target domain) โดยทั่วไปแล้ววงความหมายต้นทางมักจะเป็นรูปธรรม และวงความหมายปลายทางมักจะเป็นนามธรรม (Kovecses, 2000)

โคเวกเซส (Kovecses, 1986) เสนอว่าภาษาแสดงอารมณ์สามารถสะท้อนให้เห็นถึงมโนทัศน์ของผู้ใช้ภาษาได้ และเรียกอุปลักษณ์ในลักษณะนี้ว่า "มโนอุปลักษณ์"

อนึ่งจากการตรวจสอบเอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับการศึกษามโนอุปลักษณ์แสดงอารมณ์ต่างๆ ในภาษาไทย ผู้วิจัยพบการศึกษามโนอุปลักษณ์แสดงอารมณ์ทางบวกหลายเรื่อง ตัวอย่างเช่น อุปลักษณ์แสดงอารมณ์รักในบทเพลงไทยสากลสำหรับวัยรุ่นไทยของสิรินาฏ วัฒนสุข (2549) การศึกษาอุปลักษณ์ความรักจากบทเพลงไทยสากลของภัทรา งามจิตวงศ์สกุล (Ngamjitwongsakul, 2003) ขณะที่พบการศึกษามโนอุปลักษณ์ในภาษาไทยแสดงอารมณ์ทางลบเพียงไม่กี่เรื่อง เช่น อุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์แสดงอารมณ์โกรธในภาษาไทยของ ศุภชัย ต๊ะวิชัย (2549) การศึกษาเปรียบเทียบอุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์ของความ สุข ความโกรธและความทุกข์ในภาษาไทยและภาษาอังกฤษของนันท์นภัส อยู่ประยงค์ (Yooprayong, 2010) อุปลักษณ์เกี่ยวกับอารมณ์เบื้อในภาษาไทยของณรงค์กรธร รอดทรัพย์ (2557) แต่ยังไม่พบว่ามโนทัศน์การศึกษามโนอุปลักษณ์ของอารมณ์ หวัง ความไม่พอใจ หรือจินตนาการไว้โดยตรง อารมณ์ดังกล่าวเป็นอารมณ์ทางบวก การศึกษานี้จะช่วยเติมเต็มให้การศึกษามโนอุปลักษณ์แสดงอารมณ์ในภาษาไทยสมบูรณ์ขึ้นได้ ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษามโนอุปลักษณ์แสดงอารมณ์ โดยเลือกศึกษาอารมณ์หวัง ความไม่พอใจ หรือจินตนาการในภาษาไทย เนื่องจากเห็นว่ายังไม่ปรากฏการศึกษาประเด็นดังกล่าว กอปรกับการศึกษาเกี่ยวกับมโนอุปลักษณ์แสดงอารมณ์หวัง ความไม่พอใจ หรือจินตนาการในภาษาไทยตามแนวทฤษฎีภาษาศาสตร์ปริชาน ย่อมสะท้อนให้เห็นมโนทัศน์หรือระบบความคิดของผู้ใช้ภาษาในสังคมไทยได้

วัตถุประสงค์การวิจัย

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ถ้อยคำที่เป็นมโนอุปลักษณ์แสดงอารมณ์หวัง ความไม่พอใจ หรือจินตนาการในภาษาไทยในตัวอย่างรวมสมัยหลากหลายประเภท และวิเคราะห์ระบบมโนทัศน์ของคนไทย จากถ้อยคำที่เป็นมโนอุปลักษณ์แสดงอารมณ์หวัง ความไม่พอใจ หรือจินตนาการ

ระเบียบวิธีวิจัย

นำทฤษฎีภาษาศาสตร์ปริชานตามแนวคิดของเลคอฟและจอห์นสัน (Lakoff, & Johnson, 1980) เลคอฟ (Lakoff, 1987) โคเวกเซส (Kovecses, 1986, 2000, 2002, 2005) มาใช้ในการวิเคราะห์ถ้อยคำที่เป็นมโนอุปลักษณ์ ส่วนข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้จากตัวอย่างรวมสมัยหลากหลายประเภท ด้วยการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (purposive sampling) ได้แก่นวนิยายตีพิมพ์หรือออนไลน์ชนิดละ 5 เรื่อง ข่าวออนไลน์ 10 ข่าว เรื่องสั้นและวรรณกรรมเยาวชนตีพิมพ์หรือออนไลน์ชนิดละ 7 เรื่อง รวมทั้งสารคดีตีพิมพ์หรือออนไลน์ชนิดละ 5 เรื่อง

ผลการวิจัย

มโนอุปลักษณ์แสดงอารมณ์หวัง ความไม่ฝัน หรือจินตนาการ

จากการวิเคราะห์ถ้อยคำที่เป็นมโนอุปลักษณ์แสดงอารมณ์หวัง ความไม่ฝัน หรือจินตนาการในภาษาไทย พบว่า ถ้อยคำที่นำมาใช้เปรียบเทียบกับอารมณ์หวัง ความไม่ฝัน หรือจินตนาการสามารถจัดกลุ่มได้ 12 ประเภท ได้แก่ มโนอุปลักษณ์อาหาร มโนอุปลักษณ์ปรากฏการณ์ธรรมชาติ มโนอุปลักษณ์มนุษย์ มโนอุปลักษณ์สัตว์ มโนอุปลักษณ์พืช มโนอุปลักษณ์ก๊าซ มโนอุปลักษณ์น้ำ มโนอุปลักษณ์ไฟ มโนอุปลักษณ์โรค มโนอุปลักษณ์สี มโนอุปลักษณ์สงคราม และมโนอุปลักษณ์วัตถุ ดังนี้

มโนอุปลักษณ์อาหาร หมายถึง ถ้อยคำที่จัดอยู่ในวงความหมายของ อาหาร ซึ่งเป็นการนำคำหรือถ้อยคำที่มีความหมายเกี่ยวข้องหรือสัมพันธ์กับอาหารมาใช้ในเชิงเปรียบเทียบกับอารมณ์หวัง ความไม่ฝัน หรือจินตนาการ ผลการวิเคราะห์ปรากฏมโนอุปลักษณ์แสดงอารมณ์หวัง ความไม่ฝัน หรือจินตนาการของอาหาร อาทิ

(1) ดิวให้คำมั่นว่าเขาจะใส่ความหวังของเพื่อน ๆ ลงในกระเชซึ่งเป็นอุปกรณ์ที่ขาดไม่ได้ของพ่อครัวและท่อมแห่งร่างกายแรงใจรวมถึงความตั้งใจเพื่อ**ปรุงความหวัง**ของเพื่อน ๆ ออกมาให้สำเร็จ

(46 วิธี ผีกลางวัน นิด ฉลาดคิด ฉลาดพูด, 2553)

ตัวอย่าง (1) คำแสดงอารมณ์หวัง ความไม่ฝัน หรือจินตนาการคือคำว่า "ความหวัง" หมายถึง "คาดหวังได้, ปองไว้, หมายไว้" (ราชบัณฑิตยสถาน 2554, 2556) "คาดหวังได้ตามที่ต้องการ" (นววรรณ พันธุเมธา, 2553) "คาดหวังด้วยความใส่ใจ, ตั้งใจปรารถนา" (มิติน, 2547) ขณะที่คำว่า "ปรุง" หมายถึง "ประสมหรือประกอบให้เหมาะสม" (ราชบัณฑิตยสถาน 2554, 2556)

เมื่อ "ปรุง" ปรากฏในบริบทนี้ หมายถึง อารมณ์หวังหรือไม่ฝันหลากหลาย ถ้อยคำดังกล่าวจัดอยู่ในวงความหมายของอาหาร แสดงกรวิธีประกอบอาหารให้มีรสชาติดีเลิศ ชวนลิ้มรสโดยการนำถ้อยคำดังกล่าวมาใช้แสดงอารมณ์คาดหวัง "ปรุง" เป็นการเปรียบเทียบอารมณ์หวัง ความไม่ฝัน หรือจินตนาการกับรสชาติอันพึงประสงค์ที่ชวนให้รับประทาน ดังนั้น "ปรุงความหวัง" ในที่นี้จึงเป็นมโนอุปลักษณ์แสดงอารมณ์หวัง ความไม่ฝัน หรือจินตนาการที่คาดหวังให้บรรลุตามที่ตั้งใจไว้

มโนอุปลักษณ์ปรากฏการณ์ธรรมชาติ หมายถึง ถ้อยคำที่จัดอยู่ในวงความหมายของ "ปรากฏการณ์ธรรมชาติ" ซึ่งเป็นการนำคำหรือถ้อยคำที่มีความหมายเกี่ยวข้องหรือสัมพันธ์กับปรากฏการณ์ธรรมชาติมาใช้ในเชิงเปรียบเทียบกับอารมณ์หวัง ความไม่ฝัน หรือจินตนาการ ดังตัวอย่างถ้อยคำที่เป็นมโนอุปลักษณ์แสดงอารมณ์หวัง ความไม่ฝัน หรือจินตนาการของปรากฏการณ์ธรรมชาติ อาทิ

(2) **ทะเลทรายแห่งความหวัง** - ผ่านตัวบรรจงและหยดหมึก

(ทะเลทรายแห่งความหวัง, 2560)

ตัวอย่าง (2) คำว่า "ทะเลทราย" หมายถึง "อาณาบริเวณที่กว้างใหญ่เต็มไปด้วยทราย มีอากาศหนาวจัดหรือร้อนจัดยากแก่การดำรงชีวิต มีพืชขึ้นอยู่น้อยมาก" ราชบัณฑิตยสถาน 2554 (2556) "อาณาบริเวณที่กว้างใหญ่เต็มไปด้วยทราย" (มิติน, 2547) ในบริบทนี้มโนอุปลักษณ์ได้แก่คำว่า "ความหวัง" หมายถึง "คาดหวังได้, ปองไว้, หมายไว้" (ราชบัณฑิตยสถาน 2554, 2556)

เมื่อ "ทะเลทราย" ปรากฏร่วมกับ "ความหวัง" ในคำว่า "ทะเลทรายแห่งความหวัง" ในบริบทนี้ หมายถึง อารมณ์ไม่ฝันหรือคาดหวังสูงเกินไป "ทะเลทราย" เป็นคำที่จัดอยู่ในวงความหมายของปรากฏการณ์ธรรมชาติ แสดงสภาพของธรรมชาติที่แห้งแล้งไม่เหมาะแก่การดำรงชีวิตโดยการนำคำดังกล่าวมาใช้แสดงอารมณ์หวัง ความไม่ฝัน หรือจินตนาการคือ "ทะเลทราย" เป็นการเปรียบเทียบอารมณ์หวัง ความไม่ฝัน หรือจินตนาการกับสภาพแวดล้อมอันกันดารรอบอ้าว ดังนั้นคำว่า "ทะเลทราย" ในที่นี้จึงเป็นมโนอุปลักษณ์แสดงอารมณ์หวัง ความไม่ฝัน หรือจินตนาการประเภทมโนอุปลักษณ์ปรากฏการณ์ธรรมชาติ

มโนอุปลักษณะมนุษย์ หมายถึง ถ้อยคำที่จัดอยู่ในวงความหมายของ "มนุษย์" ซึ่งเป็นการนำคำหรือถ้อยคำที่มีความหมายเกี่ยวกับหรือสัมพันธ์กับมนุษย์มาใช้ในเชิงเปรียบเทียบกับอารมณ์หวั่น ความไฝ่ฝัน หรือจินตนาการอันมีอุปลักษณะมนุษย์ซึ่งแสดงอารมณ์หวั่น ความไฝ่ฝัน หรือจินตนาการในบทความวิจัยนี้ปรากฏ 3 ลักษณะ ได้แก่ อวัยวะร่างกายมนุษย์ ผลผลิตจากอวัยวะร่างกายมนุษย์ และประสาทสัมผัสของมนุษย์ มาแสดงอารมณ์หวั่น ความไฝ่ฝัน หรือจินตนาการของมนุษย์ มีรายละเอียดดังนี้

1. อวัยวะร่างกายมนุษย์

มโนอุปลักษณะอวัยวะร่างกายมนุษย์ หมายถึง ถ้อยคำซึ่งจัดอยู่ในวงความหมายของ "อวัยวะร่างกายมนุษย์" โดยนำมาใช้ในเชิงเปรียบเทียบ การนำเอาคำที่อยู่ในวงความหมายของมนุษย์มาเปรียบเทียบกับอารมณ์หวั่น ความไฝ่ฝัน หรือจินตนาการนั้นอาจจะเป็นสภาพของอวัยวะร่างกายมนุษย์ อาการของอวัยวะร่างกายมนุษย์ และสีของอวัยวะร่างกายมนุษย์ซึ่งสภาพ อาการ และสี จะต้องมีสาเหตุมาจากอารมณ์หวั่น ความไฝ่ฝัน หรือจินตนาการหรือปรากฏร่วมกับคำแสดงอารมณ์หวั่น ความไฝ่ฝัน หรือจินตนาการเท่านั้น มโนอุปลักษณะอวัยวะร่างกายมนุษย์ อาทิ

(3) พรวดตะวันปั้นหน้าไม่ถูกเท่าไรนัก คิดจะบอกความจริงเขา แต่เมื่อเจอหน้าตาทะเล้นยัมนกวนประสาทยัมหวานอย่างมีความหวัง ความคิดนั้นถูก ...

(วิวาทพิศวาส, 2556)

ตัวอย่าง (3) คำแสดงอารมณ์หวั่น ความไฝ่ฝัน หรือจินตนาการคือคำว่า "มีความหวัง" ซึ่งคำว่า "มีความหวัง" หมายถึง "มีความปรารถนาที่ดี" (ราชบัณฑิตยสถาน 2554, 2556) "ใช้แสดงความเห็นโดยพิจารณาจากท่าทางหรือสภาพแวดล้อม" (นวรรณ พันธุมธา, 2553) ในบริบทนี้มโนอุปลักษณะได้แก่คำว่า "หน้าตาทะเล้นกวนประสาทยัมหวาน"

คำว่า "หน้าตา" หมายถึง "เค้าหน้า ; เกียรติยศชื่อเสียง" (ราชบัณฑิตยสถาน 2554, 2556)

คำว่า "ทะเล้น" หรือ "กวนประสาท" หมายถึง "ทำหน้าหัวเราะอย่างทะลึ่ง โดยไม่เหมาะสมแก่บุคคลหรือโอกาส" (ราชบัณฑิตยสถาน 2554, 2556)

คำว่า "ยัมหวาน" หมายถึง "ยัมด้วยความอิมใจ, กระยัมกระยอง กิ่ว" (ราชบัณฑิตยสถาน 2554, 2556)

"หน้าตา" เมื่อปรากฏเดี่ยวๆ มิได้ทำหน้าที่เป็นมโนอุปลักษณะแสดงอารมณ์หวั่น ความไฝ่ฝัน หรือจินตนาการ ทว่าในที่นี้ "หน้าตา" ปรากฏร่วมกับ "ทะเล้นกวนประสาทยัมหวาน" อันหมายถึง เกินความคาดหมายอย่างย่งจนทำให้ใบหน้าเรื่ออย่างมาก "หน้าตา" เป็นอวัยวะร่างกายอย่างหนึ่งซึ่งแสดงสภาพของใบหน้า ส่วนคำว่า "ทะเล้นกวนประสาทยัมหวาน" เป็นอาทิกับกริยาซึ่งแสดงความรู้สึกสำราญอย่างสุดขีด เมื่อมีอารมณ์หวั่น ความไฝ่ฝัน หรือจินตนาการใบหน้ามักสำราญลึงโลด การนำถ้อยคำดังกล่าวมาใช้แสดงอารมณ์หวั่น ความไฝ่ฝัน หรือจินตนาการคือคำว่า "มีความหวัง" เป็นการเปรียบเทียบอารมณ์หวั่น ความไฝ่ฝัน หรือจินตนาการในที่นี้เป็นมโนอุปลักษณะซึ่งแสดงอาการแห่งอารมณ์หวั่น ความไฝ่ฝัน หรือจินตนาการมากเป็นมโนอุปลักษณะแสดงอารมณ์หวั่นประเภทมโนอุปลักษณะมนุษย์

2. ผลผลิตจากอวัยวะร่างกายมนุษย์

มโนอุปลักษณะผลผลิตจากอวัยวะร่างกายมนุษย์ หมายถึง ถ้อยคำซึ่งนำเอาคำที่อยู่ในวงความหมายของผลผลิตจากอวัยวะร่างกายมนุษย์ มาเปรียบเทียบกับอารมณ์หวั่น ความไฝ่ฝัน หรือจินตนาการ เหมือนอารมณ์หวั่น ความไฝ่ฝัน หรือจินตนาการเป็นผลผลิตจากอวัยวะร่างกายมนุษย์ มโนอุปลักษณะผลผลิตจากอวัยวะร่างกายมนุษย์ ดังตัวอย่าง

(4) นพนายังคงหลับตาและปล่อยให้น้ำตาแห่งความหวังไหลรินลงทางตา เธอไม่ได้พลิกตัว ปีเตอร์จึงไม่รู้วณพนักก็ได้ร้องเพลงท่อนสุดท้ายอยู่ในหัวใจคลอไปกับ ...

(ชีวิต...ต้นไม้ในสวน, 2557)

ตัวอย่าง (4) คำแสดงอารมณ์หวั่น ความไม่ฝัน หรือจินตนาการคือคำว่า "ความหวัง" หมายถึง "คาดหวังจะได้, ปองไว้, หมายถึงไว้" (ราชบัณฑิตยสถาน 2554, 2556) "คาดหวังจะได้ตามที่ต้องการ" (นวรรัตน พันธ์ธูเมธา, 2553) "คาดคิดด้วยความโล่งใจ, ตั้งใจปรารถนา" (มติชน, 2547) ในบริบทนี้มนโอปลักษณะได้แก่คำว่า "น้ำตา" อธิบายได้ดังนี้

"น้ำตา" หมายถึง "น้ำที่ไหลออกจากรู้นัยน์ตา" (ราชบัณฑิตยสถาน 2554, 2556)

คำว่า "น้ำตาแห่งความหวัง" ถือว่าเป็นมนโอปลักษณะแสดงอารมณ์หวั่น ความไม่ฝัน หรือจินตนาการ เมื่อปรากฏในบริบทนี้หมายถึง การแสดงอารมณ์หวั่นด้วยการทำให้ที่แสดงอารมณ์คาดหวัง มุ่งหวัง "น้ำตาแห่งความหวัง" จัดอยู่ในแนวความหมายของผลผลิตจากอวัยวะร่างกายมนุษย์ แสดงอาการร้องไห้ด้วยความตื่นตันปลาบปลื้ม การนำคำดังกล่าวมาใช้แสดงอารมณ์หวั่นในที่นี้เป็นมนโอปลักษณะประเภทมนโอปลักษณะผลผลิตจากอวัยวะร่างกายมนุษย์

3. ประสาทสัมผัสของมนุษย์

มนโอปลักษณะประสาทสัมผัสของมนุษย์ หมายถึง ถ้อยคำซึ่งนำเอาคำที่อยู่ในแนวความหมายของประสาทสัมผัสของมนุษย์ มาเปรียบเทียบกับอารมณ์หวั่น ความไม่ฝัน หรือจินตนาการ เหมือนอารมณ์หวั่น ความไม่ฝัน หรือจินตนาการเป็นประสาทสัมผัสของมนุษย์ มนโอปลักษณะประสาทสัมผัสของมนุษย์ ดังตัวอย่าง

(5) โดยคิดกันว่า "เพียงแค่ความตั้งใจ หรือความทุ่มเทลงไปเพียงครั้งเดียว แล้วรอให้**ความไม่ฝัน**หอมกรุ่น

(100 ข้อคิดจากซูเปอร์สตาร์ระดับโลก..... ที่ทำคนให้เป็นคน, 2552)

ตัวอย่าง (5) คำแสดงอารมณ์หวั่น ความไม่ฝัน หรือจินตนาการคือคำว่า "ความไม่ฝัน" หมายถึง "คิดอยากได้, มุ่งหวัง" (ราชบัณฑิตยสถาน 2554, 2556) "อยากมีหรืออยากเป็นอย่างยิ่ง" (นวรรัตน พันธ์ธูเมธา, 2553) "อยากจะเป็น, อยากจะมีหรืออยากจะได้" (มติชน, 2547) ในบริบทนี้มนโอปลักษณะได้แก่คำว่า "หอมกรุ่น" และ "สัมผัส" อธิบายได้ดังนี้

"หอมกรุ่น" หมายถึง "ได้รับกลิ่นดี, มีกลิ่นดี" (ราชบัณฑิตยสถาน 2554, 2556)

"สัมผัส" หมายถึง "ถูกต้อง, แตะต้อง, กระแทกกัน" (ราชบัณฑิตยสถาน 2554, 2556)

คำว่า "ความไม่ฝันหอมกรุ่น...สัมผัส" ถือว่าเป็นมนโอปลักษณะแสดงอารมณ์หวั่น ความไม่ฝัน หรือจินตนาการ เมื่อปรากฏในบริบทนี้หมายถึง อารมณ์คาดหวัง มาดหมายที่ใช้สัมผัสด้วยการสูดดม ทั้งยังจับต้องได้ "ความไม่ฝันหอมกรุ่น...สัมผัส" จัดอยู่ในแนวความหมายของประสาทสัมผัสทางจมูก และทางผิวหนังของมนุษย์ แสดงปฏิกิริยาการรับรู้ทางร่างกายด้วยความอึดอ้อม การนำคำดังกล่าวมาใช้แสดงอารมณ์หวั่นในที่นี้เป็นมนโอปลักษณะประเภทมนโอปลักษณะประสาทสัมผัสของมนุษย์

มนโอปลักษณะสัตว์ หมายถึง ถ้อยคำที่จัดอยู่ในแนวความหมายของ "สัตว์" ซึ่งเป็นการนำคำหรือถ้อยคำที่มีความหมายเกี่ยวข้องหรือสัมพันธ์กับสัตว์มาใช้ในเชิงเปรียบเทียบกับอารมณ์หวั่น ความไม่ฝัน หรือจินตนาการ ดังตัวอย่างถ้อยคำที่เป็นมนโอปลักษณะแสดงอารมณ์หวั่น ความไม่ฝัน หรือจินตนาการเป็นสัตว์ อาทิ

(6) ลำฝน...สักวันฉันจะบิน **สยายปีกแห่งความฝัน** ด้วยหัวใจที่มุ่งมั่นสู่อากาศผู้ครองฟ้า

(ลำฝน...สักวันฉันจะบิน, 2553)

ตัวอย่าง (6) คำแสดงอารมณ์หวั่น ความไม่ฝัน หรือจินตนาการคือคำว่า "ความฝัน" หมายถึง "เห็นเป็นเรื่องเป็นราวเมื่อหลับ, นึกเห็นในขณะที่ตื่นอยู่" (ราชบัณฑิตยสถาน 2554, 2556) "นึกหวังซึ่งที่เป็นไปได้ยาก" (นวรรัตน พันธ์ธูเมธา, 2553) "นึกเห็นเรื่องราวขณะนอนหลับ" (มติชน, 2547) ในบริบทนี้มนโอปลักษณะได้แก่คำว่า "สยายปีก" คำว่า "สยาย" หมายถึง "คลี่หรือคลายสิ่งที่ม้วนหรือเป็นกลุ่มก้อนอยู่ให้แผ่กระจายออก" (ราชบัณฑิตยสถาน 2554, 2556) ส่วน "ปีก" หมายถึง "อวัยวะสำหรับบินของนกหรือแมลง" (ราชบัณฑิตยสถาน 2554, 2556)

เมื่อ "สยายปีก" ปรากฏร่วมกับ "ความฝัน" ในคำว่า "สยายปีกความฝัน" ในบริบทนี้ หมายถึง อารมณ์หวัง ความใฝ่ฝัน หรือจินตนาการ ซึ่งกำลังจะกลายเป็นสิ่งแท้จริงและอาจทำให้สำเร็จได้ "สยายปีก" เป็นคำที่จัดอยู่ในวงความหมายของสัตว์ แสดงพฤติกรรมของสัตว์ปีกหรือแมลง ดังนั้น "สยายปีก" ในที่นี้จึงเป็นมโนอุปลักษณ์ซึ่งแสดงอาการคาดหวังอันมีนัยยะเป็นไปได้อย่างยิ่ง เป็นมโนอุปลักษณ์แสดงอารมณ์หวัง ความใฝ่ฝัน หรือจินตนาการประเภทมโนอุปลักษณ์สัตว์

มโนอุปลักษณ์พืช หมายถึง ถ้อยคำที่จัดอยู่ในวงความหมายของ "พืช" ซึ่งเป็นการนำคำหรือถ้อยคำที่มีความหมายเกี่ยวข้องหรือสัมพันธ์กับพืชมาใช้ในเชิงเปรียบเทียบกับอารมณ์หวัง ความใฝ่ฝัน หรือจินตนาการ ดังตัวอย่างถ้อยคำที่เป็นมโนอุปลักษณ์แสดงอารมณ์หวัง ความใฝ่ฝัน หรือจินตนาการเป็นพืช อาทิ

(7) ความใฝ่ฝันทำให้เรามีชีวิตชีวา และรักษาหัวใจให้สดชื่น อย่าปล่อยให้**ความใฝ่ฝันร่วงโรย** **เหี่ยวเฉา**ไปกับวันหรือหายไปกับ**ความใฝ่ฝัน**ของคนอื่น

(ความใฝ่ฝัน, 2561)

ตัวอย่าง (7) คำแสดงอารมณ์หวัง ความใฝ่ฝัน หรือจินตนาการคือคำว่า "ความใฝ่ฝัน" หมายถึง "คิดอยากได้, มุ่งหวัง" (ราชบัณฑิตยสถาน 2554, 2556) "อยากมีหรืออยากเป็นอย่างยิ่ง" (นพวรรณ พันธุเมธา, 2553) "อยากจะเป็น, อยากจะมีหรืออยากจะได้" (มติชน, 2547) ในบริบทนี้มโนอุปลักษณ์ได้แก่คำว่า "ร่วงโรย" และ "เหี่ยวเฉา" คำว่า "ร่วงโรย" หมายถึง "เสื่อมไป, ลื่นไป" (ราชบัณฑิตยสถาน 2554, 2556) ส่วน "เหี่ยวเฉา" หมายถึง "ไม่สดชื่นเพราะขาดน้ำ เช่น ดอกไม้เหี่ยว, ค่อยแห้งไป เช่น ส้มโอเหี่ยว, ไม่เต่งตึง เช่น หน้าเหี่ยว, สลด เช่น ใจเหี่ยว" (ราชบัณฑิตยสถาน 2554, 2556)

เมื่อ "ความใฝ่ฝัน" ปรากฏร่วมกับ "ร่วงโรยเหี่ยวเฉา" ในคำว่า "ความใฝ่ฝันร่วงโรยเหี่ยวเฉา" ในบริบทนี้ หมายถึง จากอารมณ์มุ่งมั่นคาดหวังแปรเปลี่ยนเป็นไม่สบายใจ หงวนหมอง ลื่นหวั่น "ร่วงโรยเหี่ยวเฉา" เป็นคำที่จัดอยู่ในวงความหมายของพืช แสดงลักษณะไม่ปกติของพืช ดังนั้น "ความใฝ่ฝันร่วงโรยเหี่ยวเฉา" ในที่นี้จึงเป็นมโนอุปลักษณ์ซึ่งแสดงอาการไม่คาดหวัง หดหู่อันแปรเปลี่ยนจากอารมณ์มุ่งมั่น เป็นมโนอุปลักษณ์แสดงอารมณ์หวัง ความใฝ่ฝัน หรือจินตนาการประเภทมโนอุปลักษณ์พืช

มโนอุปลักษณ์สี หมายถึง ถ้อยคำที่จัดอยู่ในวงความหมายของ "สี" ซึ่งเป็นการนำคำหรือถ้อยคำที่มีความหมายเกี่ยวข้องหรือสัมพันธ์กับสีมาใช้ในเชิงเปรียบเทียบกับอารมณ์หวัง ความใฝ่ฝัน หรือจินตนาการ ดังตัวอย่างถ้อยคำที่เป็นมโนอุปลักษณ์แสดงอารมณ์หวัง ความใฝ่ฝัน หรือจินตนาการเป็นสี อาทิ

(8) **ความหวังสีดํา** : ไม่มีใครทำให้เราหมดหวังได้ถ้าเราไม่ยินยอม นิยามภาพร่วมสมัยที่จะทำให้ทุกหัวใจไม่ยอมแพ้ (ความหวังสีดํา, 2557)

ตัวอย่าง (8) คำแสดงอารมณ์หวัง ความใฝ่ฝัน หรือจินตนาการคือคำว่า "ความหวัง" หมายถึง "คาดว่าจะได้, ปองไว้, หมายถึง" (ราชบัณฑิตยสถาน 2554, 2556) "คาดว่าจะได้ตามที่ต้องการ" (นพวรรณ พันธุเมธา, 2553) "คาดคิดด้วยความใส่ใจ, ตั้งใจปรารถนา" (มติชน, 2547) ในบริบทนี้มโนอุปลักษณ์ได้แก่คำว่า "สีดํา" หมายถึง "สีอย่างสีมินหม่อ" (ราชบัณฑิตยสถาน 2554, 2556)

เมื่อ "สีดํา" ปรากฏร่วมกับคำแสดงอารมณ์หวัง ความใฝ่ฝัน หรือจินตนาการในบริบทนี้ หมายถึง ความมุ่งมั่นคาดหวังอันอาจประสบอุปสรรค "สีดํา" เป็นคำซึ่งจัดอยู่ในวงความหมายของสี แสดงเฉดสีเข้มทึบ และสภาวะของสีอันไม่โปร่ง ไม่สบายตา เป็นการเปรียบเทียบกับอารมณ์หวัง ความใฝ่ฝัน หรือจินตนาการกับสี เป็นมโนอุปลักษณ์แสดงอารมณ์หวังประเภทมโนอุปลักษณ์สี

มโนอุปลักษณ์น้ำ หมายถึง ถ้อยคำที่จัดอยู่ในวงความหมายของ "น้ำ" ซึ่งเป็นการนำคำหรือถ้อยคำที่มีความหมายเกี่ยวข้องหรือสัมพันธ์กับน้ำมาใช้ในเชิงเปรียบเทียบกับอารมณ์หวัง ความใฝ่ฝัน หรือจินตนาการ ดังตัวอย่างถ้อยคำที่เป็น

มีอุปลักษณะแสดงอารมณ์หวั่น ความไม่ฝัน หรือจินตนาการเป็นน้ำ อาทิ

(9) ป้าจันทร์พูดพลางชะเง้อมองไปทางปากตรอกคล้ายส่ง**กระแสความหวังดี**ไปยังแม่ค้าขายขนม

(ฝั่งแสงจันทร์, 2553)

ตัวอย่าง (9) "ความหวังดี" หมายถึง "มีความปรารถนาที่ดี" (ราชบัณฑิตยสถาน 2554, 2556) "มีเจตนาดี" (นวรธรรณ พันธ์ธูเมธา, 2553) "ปรารถนาดี" (มติชน, 2547) ในบริบทนี้ มีอุปลักษณะได้แก่คำว่า "กระแส" หมายถึง "น้ำที่ไหลเรื่อยเป็นแนวเป็นทางไปไม่ขาดสาย" (ราชบัณฑิตยสถาน 2554, 2556)

เมื่อ "กระแส" ปรากฏร่วมกับ "ความหวังดี" ในคำว่า "กระแสความหวังดี" ในบริบทนี้ หมายถึง ความปรารถนาดีซึ่งถ่ายทอดตลอดแก่อีก "กระแส" เป็นถ้อยคำที่จัดอยู่ในวงความหมายของน้ำ แสดงสภาพหรือปริมาณของน้ำ ดังนั้น "กระแสความหวังดี" ในที่นี้จึงเป็นมีอุปลักษณะซึ่งแสดงอาการปรารถนาดีที่ท่วมท้นอันมอบแก่ผู้แวดล้อม เป็นมีอุปลักษณะแสดงอารมณ์หวั่น ความไม่ฝัน หรือจินตนาการประเภทมีอุปลักษณะน้ำ

มีอุปลักษณะไฟ หมายถึง ถ้อยคำที่จัดอยู่ในวงความหมายของ "ไฟ" ซึ่งเป็นการนำคำหรือถ้อยคำที่มีความหมายเกี่ยวข้องหรือสัมพันธ์กับไฟมาใช้ในเชิงเปรียบเทียบกับอารมณ์หวั่น ความไม่ฝัน หรือจินตนาการ ดังตัวอย่างถ้อยคำที่เป็นมีอุปลักษณะแสดงอารมณ์หวั่น ความไม่ฝัน หรือจินตนาการเป็นไฟ อาทิ

(10) แล้วในที่สุดก็ร้องออกมาว่า คือฉันนั้นไงที่มาพร้อมกับแม่ ในวันนั้น**แสงแห่งความหวังดับวูบลง**ทันที ฉันโดนความผิดหวังถล่มทับลงตรงหน้าแทบไม่ทันตั้งตัว

(25 ปีต่อมา, 2556)

ตัวอย่าง (10) คำแสดงอารมณ์หวั่น ความไม่ฝัน หรือจินตนาการคือคำว่า "ความหวัง" หมายถึง "คาดหวังได้, ปองไว้, หมายไว้" (ราชบัณฑิตยสถาน 2554, 2556) "คาดหวังได้ตามที่ต้องการ" (นวรธรรณ พันธ์ธูเมธา, 2553) "คาดหวังด้วยความใส่ใจ, ตั้งใจปรารถนา" (มติชน, 2547) ในบริบทนี้ มีอุปลักษณะได้แก่คำว่า "แสง...ดับวูบ" อธิบายได้ดังนี้

ในบริบทนี้มีอุปลักษณะได้แก่ คำว่า "แสง" "ดับ" และ "วูบ" ตามลำดับ คำว่า "แสง" หมายถึง "ความสว่าง, สิ่งที่ทำให้ดวงตาแลเห็น" (ราชบัณฑิตยสถาน 2554, 2556) ส่วนคำว่า "ดับ" หมายถึง "สิ้นแสง, ทำให้สิ้นแสง, ทำให้ระงับ, หยุดหรือทำให้หยุด" (ราชบัณฑิตยสถาน 2554, 2556) และ "วูบ" หมายถึง "อาการที่เป็นไปอย่างรวดเร็ว เช่น ตะเกียงดับวูบ" (ราชบัณฑิตยสถาน 2554, 2556) เมื่อปรากฏร่วมกันในบริบทนี้ หมายถึง อารมณ์คาดหวังกำลังหมดสิ้นอย่างรวดเร็ว "แสง" "ดับ" และ "วูบ" ต่างเป็นคำที่จัดอยู่ในวงความหมายของไฟ แสดงอาการของไฟซึ่งมอดดับอย่างรวดเร็ว การนำคำทั้งสามมาใช้แสดงอารมณ์คาดหวังคือคำว่า "ความหวัง" เป็นการเปรียบเทียบอารมณ์หวั่น ความไม่ฝัน หรือจินตนาการกับอาการของไฟ ดังนั้น คำว่า "แสง" "ดับ" และ "วูบ" ในที่นี้เป็นมีอุปลักษณะที่แสดงการไม่ปรากฏในลักษณะต่างๆ อย่างฉับพลันของอารมณ์หวั่น ความไม่ฝัน หรือจินตนาการ จัดเป็นมีอุปลักษณะแสดงอารมณ์หวั่นประเภทมีอุปลักษณะไฟ

มีอุปลักษณะโรค หมายถึง ถ้อยคำที่จัดอยู่ในวงความหมายของ "โรค" ซึ่งเป็นการนำคำหรือถ้อยคำที่มีความหมายเกี่ยวข้องหรือสัมพันธ์กับโรคมาใช้ในเชิงเปรียบเทียบกับอารมณ์หวั่น ความไม่ฝัน หรือจินตนาการ ดังตัวอย่างถ้อยคำที่เป็นมีอุปลักษณะแสดงอารมณ์หวั่น ความไม่ฝัน หรือจินตนาการเป็นโรค อาทิ

(11) **จินตนาการบำบัด** เคยคิดเล่นๆ ดูไหม ว่าทำไมเราถึงฝัน ทำไมเราถึงจินตนาการ และสิ่งที่ไม่เป็นจริงเหล่านี้ เป็นเรื่องไร้สาระชวนเสียเวลา หรือช่วยให้เราสบายใจขึ้นกันแน่

(จินตนาการบำบัด Imaginary Healing, 2553)

ตัวอย่าง (11) คำแสดงอารมณ์หวั่น ความไม่ฝัน หรือจินตนาการคือคำว่า "จินตนาการ" หมายถึง "การสร้างภาพขึ้นในจิตใจ" (ราชบัณฑิตยสถาน 2554, 2556) "อาการของจิตใจที่จะนึกเห็นเป็นภาพหรือเรื่องราวต่างๆ" (นวรธรรณ พันธ์ธูเมธา, 2553)

"การสร้างภาพขึ้นในจิต" (มติชน, 2547) ในบริบทนี้มนุโปลักษณ์ได้แก่คำว่า "บَابัด" อธิบายได้ดังนี้

คำว่า "บَابัด" หมายถึง ทำให้คลาย, ทำให้หาย, ทำให้ทุเลาลง เช่น บَابัดโรค (ราชบัณฑิตยสถาน 2554, 2556)

เมื่อ "บَابัด" ปรากฏรวมกันกับคำแสดงอารมณ์หวั่น ความไม่ฝัน หรือจินตนาการ "จินตนาการ" ในคำว่า "จินตนาการบَابัด" ในบริบทนี้หมายถึง การใช้พลังสร้างสรรค์ทางความคิดเพื่อเยียวยาความตึงเครียด ช่วยให้ความเครียด ทุเลาลง คำว่า "บَابัด" เป็นคำที่จัดอยู่ในวงความหมายของโรค แสดงการเยียวยา รักษาอาการของโรคให้หายไป การนำคำดังกล่าวมาใช้แสดงอารมณ์หวั่นคือคำว่า "จินตนาการ" เป็นการเปรียบเทียบอารมณ์หวั่น ความไม่ฝัน หรือจินตนาการกับการเยียวยารักษาโรค ดังนั้น คำว่า "บَابัด" ในที่นี้จัดเป็นมนุโปลักษณ์แสดงอารมณ์หวั่น ความไม่ฝัน หรือจินตนาการประเภท มโนอุปลักษณ์โรค

มนุโปลักษณ์ก๊าซ หมายถึง ถ้อยคำที่จัดอยู่ในวงความหมายของ "ก๊าซ" ซึ่งเป็นการนำคำหรือถ้อยคำที่มีความหมายเกี่ยวข้องหรือสัมพันธ์กับก๊าซมาใช้ในเชิงเปรียบเทียบกับอารมณ์หวั่น ความไม่ฝัน หรือจินตนาการ ผลการวิเคราะห์พบวามโนอุปลักษณ์แสดงอารมณ์หวั่น ความไม่ฝัน หรือจินตนาการเป็นก๊าซ มีดังนี้

(12) มีอะไรใหม่่น่าลอง น่าค้นหาไปหมด เป็นช่วงที่อารมณ์พุ่งพล่านอยากลอง อยากรู้สิ่งที่ไม่เคยจะได้ทำในวัยเด็ก ความปรารถนาและความไม่ฝันพุ่งกระจายอยู่ในทุกขณะของชีวิต

(ความฝันของวัยทีน, 2554)

ตัวอย่าง (12) คำแสดงอารมณ์หวั่น ความไม่ฝัน หรือจินตนาการคือคำว่า "ความไม่ฝัน" หมายถึง "คิดอยากได้, มุ่งหวัง" (ราชบัณฑิตยสถาน 2554, 2556) "อยากจะเป็น, อยากจะมีหรืออยากจะได้" (มติชน, 2547) "อยากมีหรืออยากเป็นอย่างยิ่ง" (นววรรณ พันธุเมธา, 2553) ในบริบทนี้มนุโปลักษณ์คือคำว่า "พุ่งกระจาย" คำว่า "พุ่ง" หมายถึง "ตกลงไป เช่น หอมพุ่ง กลิ่นพุ่ง ปลิวไป กระจายไป เช่น ผุ่นพุ่ง" (ราชบัณฑิตยสถาน 2554, 2556) ส่วนคำว่า "กระจาย" หมายถึง "แพร่หรือแตกแยกออกจากกันไปในที่ต่างๆ" (ราชบัณฑิตยสถาน 2554, 2556)

เมื่อ "ความไม่ฝัน" ปรากฏรวมกันกับ "พุ่งกระจาย" ในบริบทนี้ หมายถึง ความมุ่งหวังแพร่กระจายไปถ้วนทั่ว "พุ่งกระจาย" จัดอยู่ในวงความหมายของก๊าซ แสดงการแพร่สะพัดไปทุกทิศทาง การนำคำดังกล่าวมาใช้แสดงอารมณ์หวั่น ความไม่ฝัน หรือจินตนาการคือคำว่า "ความไม่ฝัน" เป็นการเปรียบเทียบอารมณ์หวั่นกับทำให้ก๊าซตกลงไปทั่ว ดังนั้น "พุ่งกระจาย" ในที่นี้เป็นมนุโปลักษณ์ที่แสดงอารมณ์หวั่น ความไม่ฝัน หรือจินตนาการประเภทมนุโปลักษณ์ก๊าซ

มนุโปลักษณ์สงคราม หมายถึง ถ้อยคำที่จัดอยู่ในวงความหมายของ "สงคราม" ซึ่งเป็นการนำคำหรือถ้อยคำที่มีความหมายเกี่ยวข้องหรือสัมพันธ์กับสงครามมาใช้ในเชิงเปรียบเทียบกับอารมณ์หวั่น ความไม่ฝัน หรือจินตนาการ ผลการวิเคราะห์พบว่า มโนอุปลักษณ์แสดงอารมณ์หวั่น ความไม่ฝัน หรือจินตนาการของสงคราม มีดังนี้

(13) "ละมุลไม่ต้องการให้ความหวัง แต่ละมุลก็ไม่มีสิทธิ์ไปทำลายความหวังของใคร" ละมุลฟังนี่

(สายธารหัวใจ, 2560)

ตัวอย่าง (13) คำแสดงอารมณ์หวั่น ความไม่ฝัน หรือจินตนาการคือคำว่า "ความหวัง" หมายถึง "คาดหวังได้, ปองไว้, หมายไว้" (ราชบัณฑิตยสถาน 2554, 2556) "คาดหวังได้ตามที่ต้องการ" (นววรรณ พันธุเมธา, 2553) "คาดคิดด้วยความใส่ใจ, ตั้งใจปรารถนา" (มติชน, 2547) ในบริบทนี้มนุโปลักษณ์คือคำว่า "ทำลาย" หมายถึง "ทำให้พัง, ทำให้ฉิบหาย, ทำให้หมดสิ้นไป" (ราชบัณฑิตยสถาน 2554, 2556)

เมื่อ "ทำลาย" ปรากฏรวมกันกับ "ความหวัง" ในบริบทนี้ หมายถึง ทำให้อารมณ์หวั่น ความไม่ฝัน หรือจินตนาการหายไป "ทำลาย" อยู่ในวงความหมายของสงครามแสดงการทำให้อีกฝ่ายแพ้ การนำคำดังกล่าวมาใช้แสดงอารมณ์หวั่น ความไม่ฝัน หรือจินตนาการคือคำว่า "ความหวัง" เป็นการเปรียบเทียบอารมณ์หวั่น ความไม่ฝัน หรือจินตนาการกับการต่อสู้เพื่อที่จะ

พ่ายแพ้ ดังนั้น "ทำลาย" ในที่นี้เป็นมโนอุปลักษณ์ที่แสดงการต่อสู้เพื่อที่จะควบคุม กำจัดกับอารมณ์หวั่น ความไฝ่ฝัน หรือจินตนาการ เป็นมโนอุปลักษณ์แสดงอารมณ์หวั่น ความไฝ่ฝัน หรือจินตนาการประเภทมโนอุปลักษณ์สงคราม

มโนอุปลักษณ์วัตถุ หมายถึง ถ้อยคำที่จัดอยู่ในวงความหมายของ "วัตถุ" ซึ่งเป็นการนำคำหรือถ้อยคำที่มีความหมายเกี่ยวข้องหรือสัมพันธ์กับวัตถุมาใช้ในเชิงเปรียบเทียบกับอารมณ์หวั่น ความไฝ่ฝัน หรือจินตนาการ ผลการวิเคราะห์พบว่ามโนอุปลักษณ์แสดงอารมณ์หวั่น ความไฝ่ฝัน หรือจินตนาการเป็นวัตถุ มีดังนี้

(14) "คุณต้องไม่**ทิ้งความฝัน** คุณต้องไม่ทิ้งความตั้งใจที่มีร่วมกันอย่างเด็ดขาด รับปาก นะครับ "

(โรงเรียนหาย, 2551)

ในบริบทที่ (14) คำแสดงอารมณ์หวั่น ความไฝ่ฝัน หรือจินตนาการคือคำว่า "ความฝัน" หมายถึง "เห็นเป็นเรื่องราวเมื่อหลับ, นึกเห็น" (ราชบัณฑิตยสถาน 2554, 2556) "นึกหวังสิ่งที่เป็นไปได้อีก" (นวรรธน์ พันธุมธนา, 2553) "เรื่องราวที่เห็นขณะนอนหลับ โดยบรรยายหมายถึงนึกคิดไปเองในสิ่งที่เป็นไปได้" (มิติน, 2547) ในบริบทที่ (14) มโนอุปลักษณ์ได้แก่คำว่า "ทิ้ง" หมายถึง "โยนหรือปล่อยให้ไม่ต้องการ เช่น ทิ้งขยะ" (ราชบัณฑิตยสถาน 2554, 2556)

เมื่อ "ทิ้ง" ปรากฏร่วมกับ "ความฝัน" ในคำว่า "ทิ้งความฝัน" ในบริบทนี้ หมายถึง ไม่ต้องการความมุ่งหมายใดๆ จนตัดสินใจโยนไป "ทิ้ง" เป็นคำที่จัดอยู่ในวงความหมายของวัตถุ แสดงอาการไม่ต้องการวัตถุนั้นๆ ดังนั้น "ทิ้งความฝัน" ในที่นี้จึงเป็นมโนอุปลักษณ์ซึ่งแสดงอาการละวางความคาดหวังจนกระทั่งเสียใจจนสิ้น เป็นมโนอุปลักษณ์แสดงอารมณ์หวั่น ความไฝ่ฝัน หรือจินตนาการประเภทมโนอุปลักษณ์วัตถุ

มโนทัศน์อารมณ์หวั่น ความไฝ่ฝัน หรือจินตนาการ

จากการวิเคราะห์ถ้อยคำที่เป็นมโนอุปลักษณ์แสดงอารมณ์หวั่น ความไฝ่ฝัน หรือจินตนาการในภาษาไทย พบว่าผู้ใช้ภาษาไทยมีมโนทัศน์เกี่ยวกับอารมณ์หวั่น ความไฝ่ฝัน หรือจินตนาการ 12 มโนทัศน์ ได้แก่ 1) อารมณ์หวั่นเป็นก๊าซ 2) อารมณ์หวั่นเป็นอาหาร 3) อารมณ์หวั่นเป็นปรากฏการณ์ธรรมชาติ 4) อารมณ์หวั่นเป็นมนุษย์ 5) อารมณ์หวั่นเป็นสัตว์ 6) อารมณ์หวั่นเป็นพืช 7) อารมณ์หวั่นเป็นสี 8) อารมณ์หวั่นเป็นน้ำ 9) อารมณ์หวั่นเป็นไฟ 10) อารมณ์หวั่นเป็นโรค 11) อารมณ์หวั่นเป็นสงคราม และ 12) อารมณ์หวั่นเป็นวัตถุ เนื่องจากเป็นมโนทัศน์ซึ่งเด่นที่สุด ผู้วิจัยจึงขอยกตัวอย่างเพียงสองมโนทัศน์ คืออารมณ์หวั่นความไฝ่ฝัน หรือจินตนาการเป็นอาหาร และเป็นน้ำ มาเป็นตัวอย่างพอสังเขป ดังนี้

อารมณ์หวั่น ความไฝ่ฝัน หรือจินตนาการเป็นอาหาร เป็นน้ำ

อาหาร หมายถึง "ของกิน, เครื่องค้ำจุนชีวิต, เครื่องหล่อเลี้ยงชีวิต" (ราชบัณฑิตยสถาน 2554, 2556)

น้ำ หมายถึง "สารประกอบซึ่งมีองค์ประกอบเป็นธาตุไฮโดรเจนและออกซิเจนในอัตราส่วน 1 : 8 โดยน้ำหนัก เมื่อบริสุทธิ์เป็นของเหลวใส ไม่มีสี กลิ่น รส มีประโยชน์มาก เช่นใช้ดื่ม" (ราชบัณฑิตยสถาน 2554, 2556)

มโนทัศน์อาหาร หมายถึง ความคิดอันเกี่ยวกับหรือสัมพันธ์กับคุณลักษณะหรือคุณสมบัติของอาหาร

มโนทัศน์น้ำ หมายถึง ความคิดอันเกี่ยวกับหรือสัมพันธ์กับคุณลักษณะหรือคุณสมบัติของน้ำ

เมื่อพิจารณาถึงความสัมพันธ์ของการถ่ายทอดความหมายระหว่างวงความหมายต้นทางกับวงความหมายปลายทาง ผลที่ได้จากการวิเคราะห์พบว่า "มโนอุปลักษณ์อาหาร" และ "มโนอุปลักษณ์น้ำ" กับ "อารมณ์หวั่น ความไฝ่ฝัน หรือจินตนาการ" มีการถ่ายทอดความหมายตามความสัมพันธ์กัน 2 แบบคือ การถ่ายทอดความหมายแบบภวสัมพันธ์ และการถ่ายทอดความหมายแบบญาณสัมพันธ์ โคเวเซส (Kovecses, Z., 1986, 2000, 2002, 2005) ดังนี้

การถ่ายทอดความหมายแบบภวสัมพันธ์

การถ่ายทอดความหมายของมโนทัศน์อาหาร พบว่ามีการถ่ายทอดความหมายแบบภวสัมพันธ์คือ การถ่ายทอดจากความหมายหนึ่งไปยังอีกวงความหมายหนึ่ง โดยการถ่ายทอดความหมายดังกล่าวนี้แสดงให้เห็นมโนทัศน์ของผู้ใช้ภาษาในสังคม

ได้ว่ามีมโนทัศน์เกี่ยวกับอารมณ์หวั่น ความไม่ฝัน หรือจินตนาการเป็นอาหาร อาทิ

- การกลืนกินอาหารกับอารมณ์หวั่น ความไม่ฝัน หรือจินตนาการคละคล้า

ดังตัวอย่าง (15) เพื่อจะเข้าใจถึงความเป็นราก ซึ่งความฝันก็จะกลืนกินไปกับความเป็นรากฐานนั้น ประหนึ่งรังที่ทอดผ่านท้องฟ้า เป็นแนวโค้งระหว่าง หมู่มะเมฆกับแผ่นดินโลก

(การมีความฝัน การมีเป้าหมายในชีวิตคือกับดัก, 2556)

จากตัวอย่าง (15) คำว่า "กลืน" หมายถึง "อาการที่ทำให้อาหารหรือสิ่งอื่นๆ ที่อยู่เ็นปากลงสู่ลำคอไป" (ราชบัณฑิตยสถาน 2554, 2556) ส่วนคำว่า "กิน" หมายถึง "เคี้ยว, เคี้ยวกลืน, ทำให้ลงสู่ลำคอไปสู่กระเพาะ" (ราชบัณฑิตยสถาน 2554, 2556) คำว่า "กลืนกิน" จัดเป็นมโนอุปลักษณอาหารซึ่งอยู่ในวงความหมายของอาหารและแสดงการทำให้อาหารลงสู่ลำคอสู่กระเพาะ การนำเอามโนอุปลักษณอาหารมาเปรียบเทียบกับอารมณ์หวั่น ความไม่ฝัน หรือจินตนาการในที่นี้เกิดจากการบวนการถ่ายโยงความหมายจากวงความหมายต้นทางคือ "อาหาร" ไปยังวงความหมายปลายทางคือ "อารมณ์หวั่น ความไม่ฝันหรือจินตนาการ" เมื่อเกิดการถ่ายโยงทางความหมายกันทำให้ "กลืนกิน" ถ่ายโยงความหมายเป็น "อารมณ์หวั่น ความไม่ฝันหรือจินตนาการคละคล้าไป" เนื่องจากวงความหมายต้นทางและวงความหมายปลายทางมีความหมายตรงกันคือ "ผสมปนเป" ดังแสดงมโนทัศน์ของผู้ใช้ภาษาว่าอารมณ์หวั่น ความไม่ฝัน หรือจินตนาการเป็นอาหาร ดังนี้

วงความหมายต้นทาง : อาหาร

วงความหมายปลายทาง : อารมณ์หวั่น

กลืนกิน

อารมณ์หวั่น ความไม่ฝัน หรือจินตนาการคละคล้า

(อาหารลงสู่กระเพาะ)

(อาการของอารมณ์หวั่น ความไม่ฝัน หรือจินตนาการ)

การถ่ายโยงความหมายแบบญาณสัมพันธ

การถ่ายโยงความหมายของมโนทัศน์อาหารและน้ำ พบว่าการถ่ายโยงความหมายแบบญาณสัมพันธคือ วงความหมายต้นทางจะมีความหมายและความสัมพันธ์กันภายในวงความหมาย ก่อนที่จะเกิดการถ่ายโยงความหมายไปยังวงความหมายปลายทาง โดยการถ่ายโยงความหมายดังกล่าวนี้แสดงให้เห็นมโนทัศน์ของผู้ใช้ภาษาในสังคมได้ว่ามีมโนทัศน์เกี่ยวกับอารมณ์หวั่น ความไม่ฝัน หรือจินตนาการเป็นอาหารและน้ำ อาทิ

- อาหารและน้ำลงสู่กระเพาะกับสถานะของอารมณ์หวั่น ความไม่ฝัน หรือจินตนาการ

ดังตัวอย่าง (16) "หากมีความฝันที่จะต้องใช้ชีวิตทั้งหมดเป็นเดิมพันเพื่อแลกมา ก็ย่อมมีความฝันที่จะดูกลืนความฝันอื่นๆ นับหมื่นราวพายุด้วยเช่นกัน"

(คนหนึ่งไม่ฝันอยากจะปกครองโลก, 2561)

จากตัวอย่าง (16) คำว่า "ดูกลืน" เป็นมโนอุปลักษณน้ำและอาหารซึ่งมีความหมายเป็นนัยเชิงมโนอุปลักษณที่แสดง ความไม่ฝัน มีลักษณะของการถ่ายโยงความหมายแบบญาณสัมพันธ เมื่อพิจารณาความหมายของคำที่ใช้เป็นมโนอุปลักษณอาหารจะประกอบด้วย "ดู" และ "กลืน" มีความหมายดังนี้

คำว่า "ดู" หมายถึง "สูดด้วยปาก เช่นดูนมแม่" (ราชบัณฑิตยสถาน 2554, 2556) คำว่า "กลืน" หมายถึง "อาการที่ทำให้อาหารหรือสิ่งอื่นๆ ที่อยู่เ็นปากลงสู่ลำคอไป" (ราชบัณฑิตยสถาน 2554, 2556)

แต่ละคำจัดอยู่ในวงความหมายต่างๆ คือ "ดู" จัดอยู่ในวงความหมายของการสูดน้ำเข้าปากลงสู่กระเพาะ และ "กลืน" จัดอยู่ในวงความหมายของการทำให้อาหารลงสู่ลำคอไป คำว่า "ดู" และ "กลืน" ต่างจัดอยู่ในวงความหมายต้นทางของมโนทัศน์น้ำและอาหารคือน้ำและอาหารที่ขยายความหมายแสดงภาวะของอารมณ์หวั่น ดังแสดงมโนทัศน์ของผู้ใช้ภาษาว่าอารมณ์หวั่น ความไม่ฝัน หรือจินตนาการเป็นอาหาร ดังนี้

วงความหมายต้นทาง : อาหาร

ดูด กลืน
(สูบน้ำลงคอ) (อาหารลงกระเพาะ)

วงความหมายปลายทาง : อารมณ์หวั่น

อารมณ์หวั่น ความไม่ไฝ่ฝัน หรือจินตนาการ
(สภาวะของอารมณ์หวั่น ความไม่ไฝ่ฝัน หรือจินตนาการ)

หนึ่งในวงความหมายต้นทางจะประกอบด้วยวงความหมายมากกว่าหนึ่งวงความหมายซึ่งมีความสัมพันธ์กันภายในก่อนที่จะเกิดการถ้อยความหมายกล่าวคือ อาจปฏิกิริยาเคลื่อนที่ของน้ำและอาหารอย่างเด่นชัด แล้วจึงถ้อยความหมายไปเป็นวงความหมายปลายทางคืออารมณ์หวั่น ความไม่ไฝ่ฝัน หรือจินตนาการเกิดผสมผสานกัน

อภิปรายผล

ผลที่ได้จากการวิจัยนี้ แสดงให้เห็นสิ่งที่นำมาใช้ในการเปรียบเทียบนั้นมาจากประสบการณ์มนุษย์ ไม่ว่าจะเป็นประสบการณ์ที่มาจากสิ่งแวดล้อม ประสบการณ์ทางร่างกายมนุษย์ ประสบการณ์จากประสาทสัมผัส ประสบการณ์ทางสังคม และประสบการณ์ทางวัฒนธรรม

มีอุปลักษณะที่มีบทบาทเด่นชัดคือมีอุปลักษณะมนุษย์ซึ่งสอดคล้องกับงานศึกษาอื่นๆ ได้แก่ อุปลักษณะความรัก (สินีนาฏ วัฒนสุข, 2549) อุปลักษณะความโกรธ (ศุภชัย ต๊ะวิชัย, 2549) อุปลักษณะในเพลงรัก (อันธิกา ดิษฐกิจ, 2555) อุปลักษณะความรัก (กรรณก รัมมะอัคร, 2556) อุปลักษณะความเบื่อ (ณรงค์กรรณ รอดทรัพย์, 2557) และอุปลักษณะความสุขของนันทน์กัศ โยประยงค์ (Yooprayong 2010) ที่สรุปสอดคล้องกันว่าผู้ใช้ภาษามักโยงความสัมพันธ์ของอารมณ์ด้านบวกและลบต่างๆ ที่เป็นนามธรรมยากแก่การเข้าใจให้เห็นภาพได้ด้วยประสบการณ์ร่างกายอันเกี่ยวกับอวัยวะ อาทิปฏิกิริยา โรคภัย ตลอดจนผลิตผลจากร่างกาย

การนำเอาปฏิกิริยาทางร่างกายที่มีสาเหตุมาจากอารมณ์หวั่นมาเป็นอุปลักษณะ อาทิ ปล่อยใจไปกับ ไปพร้อมๆ กับ และอื่นๆ โดยพบว่าอวัยวะร่างกายที่นำมาเป็นอุปลักษณะมักจะเป็น "ใบหน้า" ไม่ว่าจะเป็นสีหน้า ตลอดจนอาการต่างๆ เป็นต้นสาเหตุที่เป็นเช่นนั้นเนื่องจากใบหน้าเป็นอวัยวะที่สังเกตได้ง่าย

อารมณ์หวั่นมีการเปลี่ยนแปลงออกทางหน้า สภาพของหน้าบอกนัยให้รู้ว่าอารมณ์มีการเปลี่ยนแปลงเป็นอารมณ์หวั่น ดังนั้นเมื่อเกิดอารมณ์คาดหวังขึ้น และผู้ใช้ภาษาต้องการถ่ายทอดความคิดและอารมณ์ความรู้สึกมุ่งหวัง จึงโยงความสัมพันธ์ระหว่างอวัยวะร่างกายกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพหน้าไปยังอารมณ์หวั่น และเลือกใช้ถ้อยคำที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับอวัยวะร่างกายเพื่อแสดงถึงอารมณ์หวั่น ดังนั้นจึงแสดงว่าอารมณ์หวั่นกับอวัยวะร่างกายสัมพันธ์กันอันแสดงให้เห็นโน้ตทัศน์ของผู้ใช้ภาษาว่าอารมณ์หวั่นเป็นมนุษย์

ประสาทสัมผัสก็เป็นอีกลักษณะหนึ่งที่ปรากฏมากเพื่อใช้เป็นมโนอุปลักษณะความหวัง อย่างไรก็ตามคนไทยเชื่อมโยงบ่อยครั้งเกี่ยวกับประสบการณ์สัมผัสทางผิวหนังเพื่อแสดงอารมณ์หวั่นทั้ง "สัมผัส" "จับต้องได้" "จับต้อง" และอื่นๆ ส่วนสัมผัสทางกลิ่นปรากฏน้อยมากเพียงเฉพาะในปริบทนวนิยาย

การอธิบายมโนอุปลักษณะในลักษณะนี้เป็นผลมาจากการที่มนุษย์เชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างอาการทางร่างกายที่เกิดจากอารมณ์หวั่น ความไม่ไฝ่ฝัน หรือจินตนาการ ไปสู่ถ้อยคำที่เป็นมโนอุปลักษณะแสดงอารมณ์หวั่น ความไม่ไฝ่ฝัน หรือจินตนาการ ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับการศึกษาของโคเวกเซส (Kovecses, 2005) ที่กล่าวว่าปฏิกิริยาทางร่างกายสามารถทำให้เข้าใจอารมณ์ของผู้ใช้ภาษาได้ ผู้วิจัยเห็นว่ามโนทัศน์อารมณ์นั้นมึระบบที่สัมพันธ์กับประสบการณ์ทางร่างกาย ลักษณะภาษาจึงต้องสัมพันธ์กับอวัยวะร่างกายดังนั้นมโนอุปลักษณะที่เกิดขึ้นจึงเป็นมโนอุปลักษณะของร่างกาย

สรุป

การศึกษานี้ต้องการความรู้เกี่ยวกับภาษาอุปลักษณ์แสดงอารมณ์หวั่น ความไม่ฝัน หรือจินตนาการในภาษาไทย ทำให้เข้าใจมโนทัศน์อารมณ์หวั่น ความไม่ฝัน หรือจินตนาการของคนไทยที่แสดงโลกทัศน์สิ่งต่างๆ รอบตัวในบริบทสังคมวัฒนธรรมไทย โดยสื่อผ่านภาษาเปรียบเทียบ ผลการวิจัยสอดคล้องกับสมมุติฐานเบื้องต้นว่า การใช้ภาษาแสดงอารมณ์หวั่นปรากฏมโนอุปลักษณ์มนุษย์โดยตลอด ผลการวิจัยนี้ยังเป็นแนวทางการจัดทำคู่มือ และ/หรือเอกสารประกอบการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาที่สอง และ/หรือภาษาต่างประเทศ ตลอดจนเป็นแนวทางการจัดทำคู่มือ และ/หรือเอกสารเกี่ยวกับจิตบำบัดสำหรับนักจิตวิทยา และจิตแพทย์เพื่อการหาสาเหตุของปัญหาและร่วมกันในการแก้ไขสิ่งที่ปัญหา หรือความทุกข์ ความคับข้องใจของผู้ป่วยอันเนื่องมาจากภาวะตึงเครียด และ/หรือโรคเครียด

ข้อเสนอแนะ

1. การศึกษาเกี่ยวกับมโนอุปลักษณ์ความหวั่น ในงานวิจัยนี้เป็นการศึกษาภาษาสมัยเดียวคือภาษาปัจจุบัน ผู้วิจัยเห็นว่าการศึกษาภาษาต่างสมัย อาทิ ภาษาไทยตั้งแต่ พ.ศ. 2475-ปัจจุบัน เป็นต้น ก็จะเป็นการขยายภาพองค์ความรู้เรื่องปริชานเกี่ยวกับอารมณ์หวั่นของเจ้าของภาษาไทย ทั้งนี้ผลการวิจัยแต่ละสมัยอาจแตกต่างกันเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงด้านระบบคิดของคนในสังคม เหล่านั้นเป็นต้น
2. การศึกษาเกี่ยวกับมโนอุปลักษณ์อารมณ์เชิงลบในภาษาไทยยังปรากฏน้อยขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับอารมณ์เชิงบวก ผู้วิจัยเห็นว่าควรสนับสนุนให้ศึกษาอารมณ์ทางลบอื่นๆ อาทิ อารมณ์เกลียด อารมณ์หึง อารมณ์เคียด และอื่นๆ ก็จะเป็นการขยายภาพองค์ความรู้อย่างครอบคลุมเรื่องปริชานเกี่ยวกับอารมณ์ของผู้ใช้ภาษาไทย
3. ผู้วิจัยยังไม่พบการศึกษาเกี่ยวกับมโนอุปลักษณ์อารมณ์เชิงลบในภาษาไทยถิ่น และ/หรือภาษาชาติพันธุ์ไท ผู้วิจัยเห็นว่าควรสนับสนุนให้ศึกษาอารมณ์ทางลบในภาษาไทยถิ่นต่างๆ หรือภาษาชาติพันธุ์ไท ก็จะเป็นการขยายภาพองค์ความรู้อย่างครอบคลุมเรื่องปริชานเกี่ยวกับอารมณ์ของผู้ใช้ภาษาตระกูลไท

รายการอ้างอิง

- กรกนก รัมมะอัตต์. (2556). ศึกษาเชิงเปรียบเทียบอุปลักษณ์ความรักในเพลงไทยลูกทุ่งกับเพลงไทยสากล. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- กองบรรณาธิการฐานมูคส์. (2553). ลำพูน-สักวันฉันจะบิน. กรุงเทพฯ: ฐานการพิมพ์.
- ก้อย (นามแฝง). (2553). จินตนาการบำบัด *Imaginary Healing*. สืบค้นเมื่อ 11 เมษายน 2561, จากkoykoykoykoy.blogspot.com/2010/02/imaginary-healing.html.
- ชลชนก (นามแฝง). (2556). วิวาทพิศวาส. กรุงเทพฯ: บงกช.
- ชัชวดี ศรีลัมพ์. (2546). ทฤษฎีภาษาศาสตร์ปริชาน เอกสารประกอบการสอนรายวิชา ภ.603 ระบบความหมายในภาษาไทย. กรุงเทพฯ: ภาควิชาภาษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ชัชวดี ศรีลัมพ์. (2548). อุปลักษณ์ตามแนวคิดของทฤษฎีภาษาศาสตร์ปริชาน. *วารสารศิลปศาสตร์*, 5(1), 1-16.
- ณรงค์กรรณ รอดทรัพย์. (2557). อุปลักษณ์เกี่ยวกับอารมณ์เบื้อในภาษาไทย. *Proceedings. การประชุมวิชาการระดับชาติมหาวิทยาลัยทักษิณ ครั้งที่ 24 ประจำปีการศึกษา 2557*, สงขลา. 552-559.
- นววรรณ พันธุเมธา. (2553). คลังคำ. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: อมรินทร์.

- บันเทิงดารา. (2560). สายธารหัวใจ ตอน 6 บทละครโทรทัศน์. สืบค้นเมื่อ 11 เมษายน 2561, จาก dara.trueid.net/novel/219474/5/219987.
- ประชาคม ลุนาชัย. (2553). *ฝั่งแสงจันทร์*. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: เอโนเวล.
- ประพันธ์ พลอยเพชร. (2556). *ความหวังสีดำ*. กรุงเทพฯ: Springbooks.
- มติชน. (2547). *พจนานุกรม ฉบับมติชน*. กรุงเทพฯ: พิงแอนด์พริ้นติ้ง เซ็นเตอร์.
- รณณ กมลนาวัน. (2556). *25 ปีต่อมา*. กรุงเทพฯ: เอโนเวล.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). *พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554*. กรุงเทพมหานคร : นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์.
- ลิซ (นามแฝง). (2557). *มนตราราชสีห์*. กรุงเทพฯ: สถาพรบุ๊คส์.
- วันวิ รุ่งแสง. (2561). *ความไฝ่ฝัน*. สืบค้นเมื่อ 11 เมษายน 2561, จาก <https://www.gotoknow.org> > ...>วันวิ รุ่งแสง> สมุด> ความรักและกำลังใจ.
- วาทะเบอร์เซิร์ก. (2561). *คนหนึ่งไฝ่ฝันอยากจะทำครองโลก...* สืบค้นเมื่อ 11 เมษายน 2561, จาก <https://www.facebook.com/berserkology/posts/1178475165532256:0>
- วิมลมาศ หมั่นห่อ (ผู้แปล). (2553). *46 วิธี ฝึกวันละนิด ฉลาดคิด ฉลาดพูด*. กรุงเทพมหานคร : นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์. ศรีสมร มณีรัตน์. (2557). *ชีวิต...ต้นไม้นี้ในสวน*. กรุงเทพฯ: สยามอินเตอร์บุ๊คส์.
- ศิระนาฏ (นามแฝง). (2551). *โรงเรียนหาย*. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์ทีน.
- ศุภชัย ตะวิชัย. (2549). *อุปลักษณะเชิงมนทัศน์แสดงอารมณ์โกรธในภาษาไทย*. วิทยานิพนธ์อักษรศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สินีนาฏ วัฒนสุข. (2549). *อุปลักษณะแสดงอารมณ์รักในเพลงไทยสากลสำหรับวัยรุ่นไทย*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อันธิกา ดิษฐกิจ. (2555). *อุปลักษณะเชิงมนทัศน์ในบทเพลงความรักที่ประพันธ์โดย นิตินันท์ ห่อนาค*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- เอตาคีร์บัม. (2552). *100 ข้อคิดจากซูเปอร์สตาร์ระดับโลกที่ทำให้คนให้เป็นคน*. สืบค้นเมื่อ 8 เมษายน 2561, จาก topicstock.pantip.com/chalermthai/topicstock/2009/07/A8066459/A8066459.html.
- Blackmouth Monster. (2554). *ความฝันของวัยทีน*. สืบค้นเมื่อ 11 เมษายน 2561, จาก blackmouth-world.blogspot.com/2011/11/katy-perry-teenage-dream.html.
- Kovecses, Z. (1986). *Metaphors of Anger, Pride, and Love: A Lexical Approach to the Structure of Concepts. Pragmatics & beyond VII:8*. Amsterdam : John Benjamins.
- Kovecses, Z. (2000). *Metaphor and Emotion : Language, Culture, and Body in Human Feeling*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Kovecses, Z. (2002). *Metaphor : A Practical Introduction*. Oxford : Oxford University press.
- Kovecses, Z. (2005). *Metaphor in Culture : Universality and variation*. Cambridge : Cambridge University press.
- Lakoff, G. (1987). *Women, Fire, and Dangerous Things : What Categories Reveal about the Mind*. Chicago : University of Chicago Press.
- Lakoff, G. & Johnson, M. (1980). *Metaphor We Live By*. Chicago and London : The University of Chicago Press.

monnierose. (2560). ทะเลทรายแห่งความหวัง-ผ่านตัวบรรจงและหยดหมึก. สืบค้นเมื่อ 11 เมษายน 2561, จาก <https://minimore.com/b/2hWUb/3>.

Ngamjitwongsakul, P. (2003). *A Study of Love Metaphor in Modern Thai songs*. M.A. Thesis in Linguistics, Mahidol University.

Pizza hell. (2556). การมีความฝัน การมีเป้าหมายในชีวิตคือกับดัก(?). สืบค้นเมื่อ 9 เมษายน 2561, จาก <https://pantip.com/topic/30462933>.

Yooprayong, N. (2010). *The Comparative study of Conceptual Metaphors of Happiness, Anger and Sadness in Thai and English*. M.A. Thesis in English and Communication, Ubon Ratchathani University.